

ПРОЛЕТАРІ УСІХ КРАІВ
ЄДНАЙТЕСЬ!

Соціалістична Партія Канади.
Socialist Party of Canada.

Робітники в боротьбі згублять лише свої кайдани, а здобудуть усей сьвіт!
К. МАРКС.

ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РОБОЧОГО ЛЮДУ

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік \$2.00
Пів рік \$1.00
Чверть 60 цт.
Одно число 5 цт.
До старого краю . . \$2.20

THE RED FLAG

Socialist weekly paper for Oukrainian proletariat in Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІ:

Червоний Прапор
(The Red Flag),
467 Manitoba ave.
Winnipeg, Man.

Рік I.

Вінніпег, Ман. Субота, 5 Січня, 1908.

Winnipeg, Man. Saturday, 5 January, 1908

Число 6.

МІТІНГ!!

Що педлі о 3 годині в галі ім. Т. Шевченка 467 Манітоба аве., відбувають ся мітінги. Ветун вільний усім. Робітниця! Робітниця! Беріть участь у політичним життю...

З ІСТОРІЇ КАНАДИ.

I.

Канда за панованя французів.

Вістка про знахід Колумбом шляху до багатой Індії (відомо, що Колумб вмер, не знаючи, що він знайшов не дорогу до Індії, а новий материк) хутко облетіла усею Европу. Королі багатих Країн вислали ескандри шукати найближші шляхи до багачо багатих земель, котрі як усі думали, лежать не дуже далеко на захід від берегів Европи. Всього пять літ пізніш по складаючих епоху знаходах Колумба, а власне в 1497 р., англійський Король Генрих VII вислав ескспедицію з двох кораблів на чолі з Джаном Каботом та його сном Себастином „в усей краї заходу, заходу та півночі... розшукувати і знаходити великого острова заселені поганам і до сего часу невідомі християнам". Адміралові Каботові було дозволено „встановляти королівський прапор на усей винайдених селах, містах, фортецах, материках, покориючи тамошне населене та запосідаючи (іменем англійского короля) нові країни".

Ескспедиція вирушила у травню 1497 р. з Бристолу і пішла просто на захід. Мореплавці уздріли береги борше ніж еподівались, і зробили декільки висідок в декількох місцях; однак, до сего часу

що не розвізано напевне, де власне висідала ескспедиція Кабота: чи на островах, що пізля прозвані Ньюфаундленд та Кап Бретон, чи на півострові Лабрадори. Коли так, то Кабот являється, таким робом першим європейцем, що ступив на континент Америки, бо плімба Колумба (1497) кінчалась островами, що розкидані у Мексиканській затоці.

Як би там не було, але береги знайдені Каботом, були малозалюднені і досить убогі, звідки чому наслідки ескспедиції дуже невдовольнили, як короля так і лондонских та бристольських купців, що клопотались за тою ескспедицією. Однак слідуячого року була вислана з Англії друга ескспедиція шукати тую багату Індію, але її наслідки були такіж, як і першої, завдяку чому англікам надовго відхотілось конкурувати з Гішпанією, що до відшукування нових земель... Вісіля англіки операли свої змаганя на береги Північної Америки на тім власне, що ті береги були буцім знайдені двома ескспедиціями Кабота.

Слідуяча проба шукати дорогу до Індії, відмінну від того шляху, котрим ішли гішпанці (від Канарських островів до берегів теперішньої вест — Індії), належить французам. За панованя Франциска I, в році 1523, французами був висланий відшукувати нові землі флоренцієць Джіованні Вераццано; він пройшов вздовж берегів Пів. Америки, а власне, тієї її частини, яка лежить між теперішнім штетом Південною Кароліною та Нью-Фаундлендом. По 11 роках після Верац-

цано, вирехтовав ся до Америки французський маринар Картье. Подібно як Вераццано та Кабот, він шукав північно-західного шляху до Індії, але, звичайно, такого не знайшов. Замість того знайшов затоку і ріку Святого Лаврентія і пробував закласти селення на тих місцях, де тепер стоять міста Квебек та Монреал. Картье лішивши зимувати у Канаді (назвиско Канада перекручене індіанське слово, яке появляється на мапах з часів подорожі Картье), але зима випала страшно сувора, і французи дуже терпіли з браку теплої одежі та недостачі вікту. Багато з них згинуло, решта привітшила, повернути на весну до Франції. Однак енергійний і жвавий маринар Картье незабаром подав ся вдруге до знайдених ним територій, знову перебув там зиму і ще раз вивезив ся в трудність колонізації нової країни. Справді, і на сей раз багато з його людей згинуло від недостач, опинившись майже в безлюдній пустелі, з кліматом далеко відмінним від підсова Франції.

Недівлючись на усей ці пригоди, Картье у справозданнях про свою подорож так багато оповідав про родючість ґрунту нових земель та по братерські відносини індіанців до європейців, що король Франціск I поклав, щоб там не було, опанувати новий край і залюднити його французами. В році 1541 в нову землю, прозвану „Новою Францією", була вислана перша партія переселенців, wraz за якими поїхав і „віце-король" Нової Франції, Роберваль. Не дівлючись на хосен з рибачтва понад берегами Америки, не-

дівлючись на ще більший хосен з мінової торглі футрами з індіанцями, не дівлючись навіть на півуважше тоді переконане, що річка Св. Лаврентія лежить на шляху до багатой Індії, не дівлючись на усе це, перша проба французького уряду колонізувати нові землі скінчилась ні на чім. Вона-більше в самих емігрантах - то були адебільшого боми та батяри, кримінальники та аматори борзенько розбогатіти.

Усе це, а також і те, що у Франції надійшли незабаром турботні часи релігійних міжусобиць та війн, було причиною цілковитого спиненя на цілих 60 літ всіляких проб заснувати на західнім материкі „Нову Францію".

Коли королем став Генрих IV (1594) у Франції, як відомо, надовго спинились релігійні та міжусобні роздори; разом с цим відродились змаганя французів колонізувати знайдені ними землі, що лежали понад течією ріки Св. Лаврентія, та в так званій Акадії (тепер Нова-Шкоція). В році 1599 Генрих IV підписав статут Compagnie du Canada et de l'Acadie, цій компанії були дані великі права і привілеї. Душею нових колонізаційних проб був звісний Самуїл Шамілен, котрий в протязі свого життя зробив багато переїздів до Канади, довго там лишив ся і до дрібного обіздив як береги, емериканского материка коло затока Св. Лаврентія, такі величезні обшари, що відокремлювали французькі володіння понад рікою Св. Лаврентія від найближчих англійських осад.

Але, заходам Шамілена стягти колоністів у „Нову Францію" перешкождали

екрайніс самолюбна політика „Канадійсько-Акадійської Компанії", та усей ті порядки, які правительстві Франції хотіло завести у Новім Сьвіті. Уряд роздавав шляхті великі обшари землі і давав їй право залюднювати ці землі звичайними колоністами; ці колоністи крім плати дідишови чиншу, муєли ще відбувати і панщину. Шляхті було навіть дане в певних межах, право судити і карати замешкалих на її обшарах колоністів. Одним словом уряд прагнув того, щоб „Нова Франція" була взірцем старої Франції — в якій тоді панувало люте кріпацтво.

Усе це, звичайно, було хосенно для шляхти, але цілком зле для людей нижчих верет, які, таким робом, не могли мати жадної охоти переїздити на далекі та негостинні береги Нового Сьвіту.

Завдяки усьому цьому коли в році 1635, по 20 літ, ній упертії праці на користь нової країни, Шамілен вмер, — в Канаді мешкало не більш як 150 французів; майже усей вони zatrudнювались не хліборобством, а головним робом, скупованем футер від індіанців.

Піньшими словами, майже по 150 роках після перших подорожів французів до берегів Америки та більше ніж по 30 роках після затвердження багато-обіцяючого статуту, Канадійсько-Акадійської торговельної компанії, французи не зуміли зорганізувати ані одної скільки був значної осаді (колонії) в Новім Сьвіті.

(Дальше буде)

П. Г. Міжуев.

ПАН ХЛІБА І ТІЛА.
(Переклад з англійськ мови)

Величезного, голого, волохатого чоловіка, що лежав на ліжку пробудило сонце, граючи-сь на його лиці.

— До чорта! Де ж є?— каже він. Оглядає ся довол себе. Поскидана в пеладі на одну купу в розі кімнати стоить його одж. Порозкидані по підлозі по шафі з однім та по печі лежать недокурки цигарів. На умивальні стоить квартова фляшка з горівки; в ній ще є трохи напою. Чоловік встає, аби дістати горівку і коло ліжка напотикає ся на півтузина порожніх фляшок з пива. Став ногою у ставок розільяного пива і з уст його вириває ся град прокльонів. Ловить фляшку, підносить її до своїх уст і перешту напою.

Обернувши ся, завважив жіноче одіне зложене гарненько поперек крісла. Озирає ся довола і не бачить її. Замуркотів:

— Дивно, де та маленька—заподіла ся. Може вона втекла з моїми грішми.

Але ні, його портмонетка ще в кишені.

Іде назад до ліжка. Погую наткнув ся на щось холодне, що лежало в погах поперек ліжка—се жінщина.

— Вставай,—сказав мушчина і копнув жінчину. Та жінщина не дала відповіді.

Чоловік приглядає ся уважнійше.

Жінщина—мерла.

Жінщина—гола.

Одна рука жінчини затиснена на медальоні, що звисає на ланцюжку з її шиї. Друга рука звисає безвладно прозіж желізнi штаби у погах ліжка.

Білі груди жінчини мають на собі яксь темні знаки. Се знаки вкущення.

Лице жінчини є там, де повинен був бути зад її голови. Її карк скручений.

Чоловік відкручує голову жінчини.

Широко отворені її проймаючи—очі жінчини.

Кровава піна тече з її уст. Язык її перекушений на двоє.

Чоловік опускає голову жінчини. Вона звертає ся знов лицем у долину.

Чоловік дотикає ся гузики на стіні. У відповідь являє ся послугач.

— Що такого, пане?— Скалить зуби:— Ми чули тут в ночи пекельну суматоху.

— Принеси мені горівки!— каже чоловік.

Перепроваджено слідство. Чоловік доказав, що жінщина була розпущениця. Його увільнили.

Се стало ся в однім трачкарськiм місточку в північній часті Мічагіну.

Дівчина була—покоївка. Мушчина був паном місточка.

Мир. Сточшви.

— xx —

СОЦІАЛІСТИЧНАЯ ПАРТІЯ КАНАДИ.
(Історичний нарис.)

(Далі *).

В осени 1902 р. відбували ся вибори в окрузі Північний Нанаїмо. Кандидував там Мекініс, один з найталановитих капіталістично-виборчих бесідників у Бр. Колумбії, ліберал. Підпирало його величезними силами правительство та вугільні компанії тамощньої околиці. Напротив нього революційна Соціалістична Партія виставила тоді свого першого кандидата, незвісного бікemu на ту пору тов. Паркера Віліямеа, майпера з Нанаїмо. Тов. Віліяме дістав 40 проц. голосів. Гук революційної артилерії пролетаріату перестрашав пануючу класу. Крім сего Джим Гавтортвейт, що в тім часі був так званим независимим робітничим послом в провінціононлном парламенті, виступив явно як соціаліст. Се послужило за остерогу для капіталістів і вони вже більше не поставили в Нанаїмо кандидатури нікого з своїх політичних капітанів. Мекініс при слідуєчих виборах пішов вже з своєї кандидатурою до фармарського округа Альберні, ненарушеного революційною бурєю.

Після виборів, в осени 1902 р., зїхали ся делегати обох відламоків соціалістичної партії на конвенцію в Венкувер, а на конвенції прийнято ясну революційну програму наваїмських товаришів. Слово „революційна“ викинено з назви партії. Оттак Соціалістична Партія Бритийської Колумбії вийшла з свого вузкого кружка та розширила свою діяльність геть поза границі Нанаїмо, Ледісмїту та Венкувера, розширили ся на всі найдаліші закутки провінції і повела пролетаріат

* См. Ч. 5 „Черв. Пр.“.

до бою за оноване проміслові провінції.

З початком 1903 р. відбув ся в Венкувері страйк робітників на желізниці а велд за ним пішли страйк у майнах в Ледісмїту та Комберленд. Підчас страйку „The Nanaimo Clarion“ злучив ся з Венкуверським органом „Western Socialist“ („Western Socialist“—се продовжуване „Canadian Socialist“ після сего, як унав соціалістичний рух в Онтаріо) і прийняв назву „The Western Clarion“. Однакж рух був ще за слабій, аби вдержати орган, проголошуючий революційні погляди на визволення робітничької класи з пут наємної неволи і тому „Western Clarion“ муєв це престати виходити при кінці 1903 р.

Осению 1903 р. відбували ся вибори до провінціононлного парламенту Брит. Колумбії. З кандидатів виставлених соціалістичною партією вийшли побідно два: Джим Г. Гавтортвейт в Нанаїмо та Паркер Віліяме в Ньюкестл. Ернест Міде потребував дістати в Грінвуд кілька голосів Мілсових. Всюди, де були виставлени соціалістичні кандидати, упало на них велике число голосів. Се треба було завдячувати переважно дурній політиці вугільних баронів, які квітували визначнійших соціалістів—майперів у своїх майнах в Нанаїмо та Ледісмїту, а ті розходили ся що цілі провінції і носили з собою науку соціалізму.

Згадуючи про вибори в 1903 р. годі не згадати про посла Віліяма Девідсона, якого вибрали були майпері з Слокан, як независимого робітничого посла, але сей векорі переконав ся, що одинока справдішня независимість мислима є лиш у соціалістичній партії і тому через весь час свого побуту у парламенті працював завжди в злучі з послами—і соціалістами.

У виборах до федерально-го Канадійскоа Парламенту в р. 1904. Соціалістична Партія Б. К. виставила п'ять кандидатів і хоть не вибрала ні одного, всеж таки виказав ся величезний прирість соціалістичних голосів.

В кінці 1904 р. відбула ся конвенція партії і на ній порішено, що партія має розширити ся на цілу Канаду, тоді й назвала ся офіціально Соціалістична Партія Канади (The Socialist Party

of Canada). Від того часу знов зробила величезний поступ а головнo в Бритийській Колумбії.

В січні 1905 р. „The Western Clarion“ почав виходити на-нова під редакцією Е. Т. Кінгеллі і виходить вже резульдно й досі. Без сумніву „Clarion“ має могутній вплив на пропаганду, бо сам редактор його—чоловік незвичайно свідомий, здорово думуючий і логічний.

Підчас переходу з гуманного сентименталізму „Канадійскої Соціалістичної Ліги“ у зацінений матеріалізм „Соціалістичної Партії Канади“ лучали ся короткі періоди застою й апатії. Та хід подій, розвій промислу все яснійше й яснійше виказували робітникам немилосердну боротьбу клас. Без сумніву найсильнішою лекцією для них було безличне викрадене Гейвуда, Мора та Петібона на базане Стіваришеня Властителей Майнів і відтак і процес в Айдаго й против тих трьох представителів зорганізованих робітників. Тут капіталісти скинули з себе маску ласальности та конституціононлности і сілою ихнули Західну Федерацію Майперів в ряди боевого соціалізму. Тому й недиво, що коли в осени 1906 р. ліберальні кираники, бачучи, що вриває ся їм грунт під ногами, намагали ся з юнійних робітників зорганізувати у Брит. Колумбії независимому від соціалістів, робітничу партію політичну, представителі юній великою більшоюстю голосів рішили, що робітникам не потрібно ніякої іншої партії над „Соціалістичну Партію Канади“ і рішили підпирати її величезними силами.

Конвенція 1906 р. ументувала організацію, уступила взаїмні непорозуміння та одушевляла ріжні віддлі довірем до себе.

Сила С. П. К. у Бритийській Колумбії виказала ся найлучше підчас провінціононлних виборів в початку 1907. Партія виставила була кандидатів, з яких побідно вийшли три: Джим Гавтортвейнт в Нанаїмо, Паркер Віліяме в Ньюкестл і Дж. Мекініс в Брендфорке. Прочі кандидати одержали рівної такє поважне число голосів, що коли так дальше партія буде поступати то незадовго дуже душно буде капіталістам у Канаді а недобитки ліберальної та консервативної партії полу-

чать ся в одну капіталістичну партію—меньшости.

Та як поступає решта Канади?

Тут передовсім треба звернути увагу на те, що в ніодній провінції Канади промисел не є так розвинений, як промисел Бритийської Колумбії. Бр. Колумбія завдячує се передовсім своїм мінеральним богатствам та браку землі для фармерів. Соціалізм там має найбільше місця, де є найбільше розвиненій промисел. А решта канади переважно фармерська. Все-ж таки в літі 1907 р. соціалістичний рух зробив величезні поступки і поза границями Бритийської Колумбії. Перед вів у русі віддлі С. П. К. у Торонто. У мійських виборах в початку 1907 р. соціалістичний кандидат на мейора в Торонто, тов. Ляйала, Фінляндець, дістав 8.200 голосів.

В жовтні 1907 делегати ріжних віддлів С. П. К. в Онтаріо зїхали ся на конвенцію і заложили провінціононлний Екзекутивний Комітет на звір комітету Бр. Колумбії і сейчас працює в Онтаріо, пішла могутнім ходом. Платний організатор, Мене, їдить по провінції, організує локалі і коли поступу соціалістичної пропаганди нічо не спинить, рух соціалістичний в Онтаріо гетов вековривнати рухови у Бр. Колумбії.

Велд за Торонто заворушили ся й товариші у Вінніпегу. Се всі дані до того, аби вносити, що у Манітобі поветане незадовго могутча соціалістична організація. Так само й Альберта рухає ся, а то головнo завдяки праці одного енергичного товариша Лесенія. Так само й товариші—іммігранти зачинають організувати ся, а зорганізовані самостійно—прулучують ся до енільної організації.

Поки що є ще перешкоди в зорганізуваню усеї Канади а іменно величезний протір та брак фондів. Все таки локальні соціалістичні організації розкинули ся по цілій домінії Канади від Юконської території до Нової Фунляндії і бракує лиш кілька організаційних подорожий, аби воскресити горячковий рух на холодній канадійській землі.

Партія стала чинником, з яким так ріжні провінціононлні як і домініяльні політики числять ся і муєят числити ся. На небосклоні

показали
щують е
ви та по
вативній
Консерв
з кожн
вають
опіки п
Вітер по
коване,
ли ся, і
барву і
обороня
таду а бо
тересів р
веї робіт
тоді буде
му. Робіт
кидають

П
Для ре
Горе наш
Аж сумно
Докийж п
Буде так
Вже час б
За себе по
Коби не т
Що нам х
Ой, ви бра
Зо сну щ
Поставит
До діла б
Кровопи
Кровь з Р
На нас біл
Ярма нак
Вже заду
Бідному п
Через тих
Гинути з
Вони жию
І поній гу
А нас, що
У арешт с
Чи є прав
Щоб ми пр
А завдяки
Пужду ді
Ні! Ми нар
Щоб робит
Але не д
Що ложит
Похватайм
Враз в одн
З хруня, з
Зробимо лю
Котра б ст
На хліб пр
Щоб непра
Доленьки п

Ф А Р
Політика
го уряду Ка
ти фармарів
ми одна від
часто дає к
від яких в

показали ся знаки, що вичують смерть капіталізму та його партіям консервативній та ліберальній. Консерватисти та ліберали з кожним днем більше забувають про свої претензії до опіки над робочим народом. Вітер поступу розвіває мраківане, в які вони поховали ся, і бачимо їх дійсну барву і їх дружбу. Вони обороняють інтереси капіталу а борять ся проти інтересів робітничих. А коли всі робітники се побачать, тоді буде кінець капіталізму. Робітники шапками закидають капіталістів!

Мир. Стецишин.

П І С Н Я

Для робучого народа.

Горе наше так нещасне—
Аж сумно сказати...
Докийж парід робітничий,
Буде так стогнати?

Вже час булоб робітникам,
За себе повстати,
Коби не тота зараза,
Що нам хочесь спати.

Ой, ви братя робітничі!
Зо сну пробудіть ся
Поставайте всі на ноги,
До діла беріть ся!

Кривопійці лиц привикли,
Кровь з Раба іссати,
На нас бідних робітників
Ярма накладати.

Вже задуже того буде
Бідному народу,—
Через тих капіталістів,
Гинути з голоду.

Вони жиють з нашої праці,
І покій гуляють,
А нас, щоб нагодувати,
У арешт саджають.

Чи є правда на сім світі,—
Щоб ми працювали,
А завдяки своїй праці,
Пужду діставали.

Ні! Ми народом робучим,
Щоб робить на себе,
Але не для таких хрунів,
Що ложний для тебе!...

Похватаймо ся за руки
Враз в одну годину—
З хруня, з ката кривопійця
Зробимо людину.

Котра б стала враз з народом,
На хліб працювати,
Щоб неправду побороти,
Доленьки придбати.

Ст. Малік.

Ф А Р М А Р С К Е.

Політика капіталістичного уряду Канади розсажувати фармарів далеко лежачи ми одна від одної садибами часто дає криваві наслідки, від яких волося встає на

голові дубом. Візьме який чоловік фарму; миль бість навкруги нема живої душі. Побудує курнь, порубає трохи тієї панлі. Бачить, що не виживе. Мусить іти десь за сотки миль на заробітки...

І не раз було, що вернувши за місяць другий додому знаходив нову хату мерців. Поки він десь заробляв кривавого долара, жінка захворіла, діти дрібненькі. До людей далеко—миль 6 або й далі. Ніхто не поратував. Мати змерла, а за мамою і дітки з голоду душу богови віддали...

Скільки жертв! Скільки кривавих жертв!.. Наша кров ріками тече по Канаді!..

Колиж вона залле прокляті на всі віки і віки кублиця пануючих зміїв, з їхнім кодлом, з їхнім регітом і клятими доларами?!..

КОНВЕНЦІЯ В КЕЛГАРІ.

В Келгарі, Алта, дня 14 децембра, на першій конвенції робітничих жінок, фармарських товариств та соціалістичних організацій провінції Алберта ухвалено 37 голосами против 9, слідуочу резолюцію:

„Зваживши, що вже існує одна політична партія для оборони інтересів робітничької класи, Соціалістична Партія Канади:

„Ми вважаємо, що не потрібно засновувати іншої подібної партії, бо се послужило б лиш для розбиття робітників на впровадження замішанини в ряди праці.

„І тому постановляємо, що ся конвенція приймає за свою платформу Соціалістичної Партії Канади“.

В такий спосіб Альберта вступила в єдні провінції Бр. Колумбії та Онтаріо і заснувала третій Провінційний Екзекутивний Комітет С. П. К., та сей рїжнить ся від інших тим, що є рівночасно Комітетом організації заводових і політичних, коли інші є лиш Комітетами самої Партії.

Резолюцію поставили два звисні члени С. П. К. товариші Петініс і Легеній. Дебата над сею справою тягла ся три години і в ній брали участь між іншими, Девідсон, бувший посол незалежної робітничької партії в парламенті Бр. Колумбії, та Р. Овне, делегата фармерської організації Society of Equity. Девідсон оповів перед конвенцією

історію свого послования, як то його вибрали „незалежним“ послом і як він відтак упарламенті побачив що дійсно незалежним є лиш одна одинока С. П. К. А Овне сказав ще лучшу промову і закінчив її значучими словами: „Ми були б мерзенними трусами, коли б прийняли платформу С. П. К., а відкинули її назву“.

І нехай тут хто говорить, що пероєте наша Партія...

К О Л Я Д А.

на ноту Дивная Новина.

Ми соціалісти
Идем хата від хати,

2) Нашим братам товаришам

Заколюдувати.

Коляда нам люба,
Коляда нам мила,

2) Бото для нас красна діва
Сина породила.

Породила єна—
Він у школах вчив ся,

2) І великій хлонецкій кри-
вді

Добре приїдввив ся.

Приїдввив ся кривді,
Хтів допомогати—

2) Паньським рабам дуже
темним

Світло показати.

За то попи взяли
Тай сго розпiali,

2) І святую нашу правду
До днесь закопали.

Правду за копали,
Брехнею тогують

2) І грошники з нас здирають
Пють та бенкетують.

То ті клерикали,
Та підла голода,

2) Котрі вже сему скіру
З тягають з хлопа.

Шкіру ізтягають,
В царство виправляють,

2) Але справді чи є оно—
За тос не знають.

Тож Христос нас учив,
Що царство між нами,

2) Тут на сій таки земляци
Не за небесами.

Лише тос царство
Треба здобувати,

2) В товариство соціалне
сонче ся винсати,

Влиши в товариство
Себе, жінку, й діти,

2) Бери з собов на мітінги
Та вчи їх просьвіти.

Як ся будем вчити,
То будемо знати,

2) Чому тяжко так на світі
Бідним проживати.

Чого калік много,
Защо і від чого,

2) Мабудь тог від роботи
На ворога свого.

Чому вдови плачуть,
Не маючи уліба.

2) А діточки голі, босі
Проклинають діда;

Проклинають діда
І тата тай маму,

2) Чого вони їх створили
На негібель саму.

То всео будем знати,
Як ся будем вчити—

2) Пера братя, товариші,
До діла спіншити.

Дт. Параговський

ГОЛОСИ РОБІТНИЦЬ.

До віннічеських сестер.

Вже від довшого зродилась гадака в моїй голові, що до положеня нашого, яко жєнщин, в теперешнім устрою, а особливо тут у Вінніпегу.

От і се є причиною, що хочу сказати до Вас Тов. пару слів.

Приглянувши ся зблизька нашому пожитю у Вінніпегу, дізнала я не конечно приемного вражєня, а особливо те, що наша доля, доля жєнщин в теперішнім устрою є цілком недовладуваня.

Нас всіх занятих тут у Вінніпегу, після мого обчислєня, є пів тисячки з накладом; з того заледво 42 має таку плату, що яко тако може прожити (дівчата по dinning room-ax), а решта терять свої молоді літа і своє здоровля по фабриках, пральнях і по реставраційних кухнях.

Отжеж видите доля наша незавидна; значить ся треба семя якось зарадити, і зарадимо, коли станемо рука в руку як одна і скажемо: „годі!“

А знайте товаришки, що в „єдності сила“. Як будемо триматись разом в гуртку і солідарно поступати так вірте, що підєм „на стріку сонцю золотому“ котрого могуче жарєво вже широко розілялось на небозводі питаня жіночого.

Нараз стає нам перед очима дуже сумний образ: „ми темні“. Однак не тратьмо надії та не терятьмо енергії, але се нехай буде для нас заохотою і підпадом до праці, котра має принєсти освобожденє нашего поневоленого і погордженого пола. А те що ми темні, на се є лік, котрий валить мури, котрий здвигает народи, а тим ліком є власне „ПРОСВІТА—ОРГАНІЗАЦІЯ“, котра дасть нам пізнанє самих себе, віру в кращє і ві-

ру в свої сили і зкине з нас „ВЛАСТЬ ТЬМНУ“.

Але деж нам брати тої осьвіти? певно запитаєте; а я вам кажу товаришки: „як хто схоче пса вдарити, то бук знайде“—таке і тут.

Ну, але певно, як в нас буде вічно гадака за те, що би лишє віддатись і то ще за файного, богатого і молодого хлопця, хотїючи то був найбільший лайдак, чоловік скроїно адеморалізований, але, як має пару тих нужденних доларів та знає добре закрутити харамана, то уже й „good boy“—то що з нас буде?

Любі мої, як будете так довше думати, то уважайте, що гіркі сльози ваших молодших і будучих сестер і взагалі сльози поколїнь спадуць на ваші гроби і тяжким оловом привалять їх.

Товаришки уважайте, що в нас лежить також доля нашого люду. Нас наші старокрасві „гаразди“ вигнали за море шукати долі, а знайте, що ми є дочками того народа, котрого найдужче товчуть тут капіталісти в Канаді.

Отжеж товаришки, і в наших руках лежить доля нашого народа. Тож уважаймо, щоб ми сповнили сей важний обовязок, як етїй, як матерям лицьє і щоб усе ми віддали своїм дітям, все поматириньському.

А чи воно справді можна сподіватись того від нас? Сумніваюсь.

Чому? запитаєте. Тому... я живучи разом з Вами виджу наші злі і добрі сторони, виджу, що внас замало пізнаня самих, замало віри в свої сили і замало цїнимо в собі гідність людуку.

Я знаю, що 80 процентів з нас винцилиби замїж за найгіршого чоловіка, піяка, злодія і т. д. лишє аби він був Англійцем. З другої сторони лїнаючи чоловіка чєсного і гідного увїйти в стан супружєський, лишє тому, що він „галїцій“ говорачи „Е що, то свїй, Руснак, а не Англік“.

Не думайте Товаришки, що я Вам хочу відобрати волю Вашого серця, ні, я сєго не думаю і не гадаю зробити, я дуже добре знаю, що „сердєнько ненавчити, хто яким ся уродив“.

Річ не в тім—ви гордуєте чєсними робітниками! Ви ж сами робітницї! Я розумію вас. Вам хочеть ся кращого життя. Добре! Але не там ви його знайдите, де шукаєте. Покиньте гордувати

„ЧЕРВОННИЙ ПРАПОР“.

тим робочим людям, чия кость не сече! Ідуть, організуйтеся разом з мушкетерами! Поборемо капіталістів, тоді усі будемо хороше ходити—не лише англіки, тоді усі будемо вчені та просвічені. Усі будемо багаті і щасливі. Прогоніть від себе сестри, гідного капіталіста з доларами—нам любі мозоляні святі руки робітничі!

Г. Р.—ківна.

Samo, 26 декабря 07.

Хвалена Редакція „Черв. Прапор“!

Я, вище підписана дякую Вам, що набулисте мою імя і ввенласте мені так любиму часопись „Н. Пр.“. Я з увагов перечитала кілька попередніх чисел сеї часописі та зауважила, що важний часний Русни, дбаючи за добром бідного народу, повинен сею часописем читати та підирати її підвални. Тому кличу до всіх руських братів та сестер—читайте „Черв. Пр.“, бо сею газету видають справедливі наші приятелі, котрі стараються здобути кращої долі для нас бідних на чужині. Здоровлю всіх читачів „Червоного Прапора“.

При чім бажаю веселих свят і щасливого Нового Року.

Ваша щира товаришка
Оліяна Ярема.

xx

З РОБІТНИЧАГО ЖИТЯ.

Виглядає немов би капіталісти в змові з підземними невеликими силами завдали се вигубити до смерті винуватих і виголоднених рабів. Часописі майже день в день доносять про страшні екендлозії, нині в Певисильвені, завтра може в Онтаріо і т. д. Кожного дня якийсь страшний випадок, що кінчає ся смертю 200—500 людей. І до сих випадків так вже люди призвичаїли ся, що газетарська новинка прямо вже не викликає ніякого вражіння. Мас слонь тверді нерви, але ми, робітники, таки мабуть маємо твердіці. А то вже чей-же раз обрушили-б ся та запротестували-б, що від голосу нашого протесту земля розтріскала-б ся на кавалки. Нині 200, завтра 300, по завтра 5000 народу гине, а ми капіталістичних „хортів годуюмо, та плачем“... Ми не гідні людьми

Під Червоний Прапор
Всі в ряди ставайте,
І на него передплату,
Свою посилайте.

Невелика передплата,
На рік два долари,
А Червоний Прапор, браться,
Ему нема пари...

Він нам буде вельо писати
Кілько в его силі,
Тож спішіть ся з передплатов,
Товаринні милі.

Хвиля важна, братя мої,
Не можна тут спати,
Але треба робітничий
Прапор підирати.

Тож послухай, товаринну,
Моєї принуки,
Пренумеруй сею газету—
Згинуть твої муки.

Лише щоб все те робив,
Що будемо вчити,
То будь певний за пару час
Буде краще жити.

Здобудемо своє право,
Здобудемо волю,
Лиш послухай мене браться,
Що я ти говорю:

Читай Прапор сеї Червоний,
Читай, та научай ся,
І по заду інших людей
Нигди нелишай ся.

Давай жінці, давай дітям,
Давай всім читати,
Щобні знали, що сеї Прапор,
Так як рідна мати.

Отож ще раз тебе прошу,
Мій любий соколик,
Пришли, пришли два долари,
Дістанець Прапорик.

Дт. Рараговский.

називати ся, коли сидимо спокійно. І замінний річ, що люди гинуть, мов мухи, і всякому звісно, що гинуть вони не з своєї причини, а з причини неосторожності капіталістів, а по мимо сего нігде не чути, аби хто потягав капіталістів до відповідальности. Нигде! Протівно часописі, подаючи спровоздана з катастроф, дуже широко розписують ся про те, які то безпечні були ті чи інші майні, та проливають слези, що компанії понесли величезні страти. Що по погибших лишили ся тисячі сиріт, яким нині—завтра прийде ся вмерти з голоду, пійти на проституцію, стати матеріалом для виповнювання арештів,—о, браться ніто не журить ся. Святая привратна власність капіталіста—се найважнійша річ. Для неї в жертву треба віддати все, сили, тіло, честь, здоровля і жите...

А коли робітники застрай-

кують—о, тоді иньша річ! Застрайкували майнери в Голдфілд, Невада. Славний президент Рузвелт сейчас вислав військо для упокоювання страйкерів. Страйкери сиділи і сидять спокійно. Військо просиділо на їх карках тиждень, два, не могло найти ні одного ворога „загроженої“ суспільности і пішло назад з носом. Та замість него компанія вибрала собі цілу зграю розбишак та різунів, правительство ЗАПРСИСЯГЛО їх і сеї „стерекуть ладу і порядку“.

Та найважійше ось що. Страйкарям заборонено висилати вісти про страйк. Ба! Секретарь Соціалістичної Партії Америкапської, тов. Барнес, що урядует в Чикаго запротестував у часописях, що правительство заборонило КОРЕСПОНДЕНТОВИ соц. партії висилати справоздана про хід подій у Голдфілд!

От і свобода преси!

Тов. Гармон, 70-літній старець, видавав в Чикаго часопись, посвячену еманципації жінци. Але за те що в тій часописі він проповідував, що теперішнє наше полове жите є неприродне, правительство засудило його на 2 роки криміналу.

За таке не засудили би і в Росії.

Страйк в Грендфорке і Фініке, триває далше. Правительство Канадійске вислало орбітаторів. Вони скажут своє слово—а коли майнери не схочуть згодити ся на те, що скажуть орбітатори, і будуть страйкувати далше, ну, то за те чекає їх арешт.

О, в нас, в Канаді, вільно страйкувати, але лиш так тово, як капіталісти схочуть.

А, се тому, що ми продали свої права за зорину ковбасу.

З ВІННІПЕГУ

В день Нового року в галі ім. Т. Шевченка відбув ся величавий мітинг соціалістів усього Вінніпегу. Виступило багато бесідників. Говорили в мовах українській, англійській, польській, жидівській, італійській і російській.

Було більше 400 присутних. На судові кошти, які несе переслідуючий капіталістичною бандою та її наймитами. Укр. Він. Льокал ч. 2 С. П. К.—сколектовано \$ 7.75 ц.

Жертви на заплату кортової карі.

Вакалок—\$1. Я. Варісский—\$5. Н. Зельский—50 ц. І. Королюк—\$1. Бернадский—\$1. К. Ланцудский—\$1. Разом—\$9.50 ц.

З І Л Ъ В О В А.

На львівськїм університеті 14 грудня була бійка між руськими і вшепольськими студентами. Багато русинів покалічено.

Подробиці у слідуєчїм числі.

З І С В І Т У.

З Росії.

Третя російська Державна Дума відбрала у царя титул „Самодержець“. В Думі з 39

соціал-демократичних послів.

В Росії ціле літо косила страшні жертви холери. В осени не було дощу. Озимина пропала. Уже тепер панует голод. Торговля єнилася. Перед мільонами голодна смерть. А весною знову чума і холера.

Цар з дідичами та урядниками божеволіє по старому.

Росію вратует лише революція.

Л И С Т

До Укр. Він. Льокало ч. 2,
С. П. К.

Товаринці!

На днях організовав ся в Франку-Алта Словянський Соціалістичний Союз до котрого ввійшли в уряд т.т. Франк Вейр—касир, Тома Томашевский—фіанс. секретарь, І. В. Тилівский і Луїс Губль—комитетовий. Гр. Топольницький і Франк Вишава—місц. організатори. На чартер відослано гроші до Екзекут. Ком. С. П. К. в Венкувер, а до Вас удаємось если маєте статут і платформи С. П. К. на україн. язюку то прошу повідомити нас і кілька коптувати буде примірник статуту і примірник платформи?

Всякі кореспонденції до тичаючі ся Славянського Соціалістичного Союзу прошу адресувати:

Thos. Tomashavsky, Financ.—Secy of S. S. U. Box 63. Frank—Alta.

Остаю з тов. поздравл.
Т. Томашевский.

РЕДАКЦІЙНА ПОШТА.

Усі дописі, що надіслані до ч. 6 „Черв. Пр.“ підуть у ч. 7.

В семім числі буде докладно подано про всі ті переслідования, яким піднав Укр. Він. Льокал ч. 2, С. П. К. та редактор „Ч. П.“.

Прошу т.т. член. Укр. Він. Льокало зголошувати по членській картки і конетітуцію Партії.

Фіанс. секретар
П. Корсак.

Видане Українського Вінніпегського Льокало С. П. К.
Issued by the Oukrainian (Ruthenian) Local of Winnipeg S. P. of C.